

מים עמוקים עצה כלב איש ואיש תבונה ידולה

עצה ותבונה

דברי תורה
מכ"ק מרן אדמו"ר זצלה"ה
'עומק לב'

שיעורים ושיחות קודש
מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
'מים עמוקים'
'דולה התבונה'

פרשת ויחי תשפ"ד

קובץ פ"ז

ערש"ק

פרשת זיחי

תשפ"ד

לתרומות והנצחות:

052-7620204

לקבלת הגליון בדוא"ל:

a609200101002@gmail.com

י"ל ע"י

מכון **זכור לאברהם**
סטריקוב

רחוב דוד 32 ירושלים

ניתן להאזין לשיעורי
ב"ק מדרן אדמו"ד שליט"א
מדי ליל שישי בשידור חי
במערכת 'קול סטריקוב'
מס' 072-3371263 שלוחה 4.
כמו כן ניתן להאזין לאחר השיעור
ובן בקו שיעורי ב"ק מדרן
אדמו"ד שליט"א ב'קול הלשון'
מס' 073-2951269 שלוחה 1.

ברכת מזל טוב

להר"ר משה וייץ הי"ו

לרגל הכנס בנו

החתן אליהו ני"ו

לשול תורה ומצוות

יה"ר שירווי ממנו הוריו ומוריו רוב נחת דקדושה

לע"נ

הר"ר חיים וואלף רוזנהפט ז"ל

ב"ר אליהו צבי ז"ל

נלב"ע י"ז טבת תשנ"ח

ת.נ.צ.ב.ה

ויחי

ויחי יעקב (מו, כח).

וברש"י: "למה פרשה זו סתומה, לפי שכיון שנפטר יעקב אבינו, נסתמו עיניהם ולצם של ישראל מנרת השעצוד, שהתחילו לשעצדם. דבר אחר, שזקש לגלות את הקץ לבניו, ונסתם ממנו".

ומה שפרשה זו סתומה, אינו כזבל התורה שיש פרשיות סתומות, ששם יש ריווח כשיעור ט' אותיות צין פרשה לפרשה, והן נקראות סתומות כיוון שאינן כפרשיות הפתוחות שמתחילות בשורה אחרת (ראה שו"ע יו"ד סי' רעה ס"ג). אזל כאן אין שום הפסק צין הפרשה הקודמת לפרשה זו^א. ומה שידועים שזהו פרשה חדשה, נריך לומר שכך קיימא לן בקבלה או שכן נראה ממה

שמתחיל עניין חדש שזהו פרשה חדשה (כ"כ בגור אריה), וא"כ היה נריך להיות כאן הפסק, ואעפ"כ היא סתומה, וזהו משום ש'נסתמו עיניהם ולצם של ישראל מנרת השעצוד' כדברי רש"י.

ויש לפרש דבריו, שהכוונה ללימוד התורה, כי צעת הגלות אי אפשר ללמוד תורה בשלימות הבהירות וההצנח^ב. וזהו 'נסתמו עיניהם ולצם של ישראל', היינו להצין ולהשכיל בדברי תורה. וי"ל שלכן נרמז צזה שפרשה זו סתומה, שיש צזה שינוי מדרך כתיבת התורה, להורות על דבר זה שמעת שהתחילה הגלות כבר אי אפשר ללמוד תורה צאותה צחינה שלמדו לפני כן.

וי"ל עוד צזה שפרשה זו סתומה צלי שום הפסק כלל, שכיוון שצפרשה

(א) וכ"ה לשון המדרש (בר"ר צו, א): "למה פרשה זו סתומה מכל הפרשיות של תורה".
(ב) ראה איכה (ב, ט): "מלכה ושריה בגוים אין תורה". ובגמרא חגיגה (ה:): "כיון שגלו ישראל ממקומן אין לך ביטול תורה גדול מזה".

זו הוא תחילת הגלות, וכדברי רש"י, ובגלות מנצרים כללו כל הגלויות העתידות לבא על בני"י (ראה ויק"ר פרשה יג אר"ה, שמחת הרגל לחיד"א קדש ורחץ לימוד ג'), נרמזו בזה דרך התיקון לגלות. כי הנה חורבן הבית השני הגיע על שנאת חנם (יומא ט:), וכן כל המשך הגלות שנבע מזה הוא בגלל השנאת חנם שהייתה בין בני ישראל. וא"כ תיקון הגלות הוא על ידי שתהיה אהבת ישראל, ועי"ז תבוא הגאולה. וזהו המכוון כאן שפרשה זו סתומה לגמרי צלי שום ריוות, להורות כבר בתחילת הגלות, שכדי להציל לקיפה צריך שיהיה התקרבות בין איש לרעהו צלי שום הפסק ופירוד כלל.

עוד י"ל דהנה צעניין ההפסקות שיש בין פרשה לפרשה פירש רש"י בתחילת חומש ויקרא (א, א, ומקורו בתו"כ) וז"ל: "ומה היו הפסקות משמשות, ליתן ריוח למשה להתבונן בין פרשה לפרשה ובין ענין לענין". ולפ"ז י"ל שפרשת ויחי היא סתומה לגמרי, להורות שפרשה זו שהיא פרשת הגלות, וכוללת כל המנצרים הקשים והנורות שיעצרו על בני"י בכל השנים, לא ניתנה להתבוננות, היינו שאין לחקור ולצרר

עניין מאורעות אלו על מה עשה ה' ככה, אלא צריכים בזה אמונה פשוטה. וכל הגלות היא פרשה אחת שאין בה רווחים, כי מתחילה ועד סוף צריכה להיות רק עם אמונה ("מיט איין שטיק אמונה").

ובן ענייני הגאולה לא ניתנו להתבוננות, וכדאיתא בגמרא (סנהדרין טז:): "תיפח עצמן של מחשבי קיצין". וכן כתב הרמב"ם (פרק י"ג מהל' מלכים ה"ג) - והיה הרב מבריסק זצ"ל חוזר הרבה על דבריו אלו - וז"ל: "ולעולם לא יתעסק אדם בדברי ההגדות ולא יאריך במדרשות האמורים צענינים אלו וכיוצא בהן ולא ישימם עיקר שאין מציאין לא לידי יראה ולא לידי אהבה וכן לא יחשב הקצין אמרו חכמים תפח רוחם של מחשבי הקצים אלא יחכה ויאמין בכלל הדבר כמו שבארנו".

והרי שאין לנו לעסוק בהצנת ענייני הגאולה, אלא זאת שומה עלינו להאמין באמונה שלימה צביחת המשית. ולכן פרשה זו סתומה צלי ריוות להתבונן, להורות שכאן אין מקום להתבונן אלא להאמין ולצפות לישועה.

ממקרי הגלות. וכדאיתא בגמרא (סוטה
 מח:.) "משמתו חגי זכריה ומלאכי
 נסתלקה רוח הקודש מישראל, ואף על
 פי כן היו משתמשים צנת קול", וגם
 השימוש צנת קול בטל אח"כ. וזהו
 שהראו ליעקב כאן, כאשר דיבר על מה
 שיקרה עם צנ"י באחרית הימים, היינו
 מה שיארע עמהם צמשך הגלות,
 שבעקבותיה דמשיחא יהיה ג"כ סילוק
 שכינה ויתצטלו רוח הקודש וצנת קול.

לא יסור שבט מיהודה (מט, י.)

ושמעתי מהרה"ח רבי שמחה מונד
 ז"ל (מנכנדי חסידי צעלזא)
 להקשות מדוע הכהן גדול צתפילתו
 צקודש הקדשים היה אומר פסוק זה
 צלשון תרגום, וכדאיתא בגמרא (יומא
 נג:) "רצ אחא צריה דרצא מסיים צה
 משמיה דרצ יהודה' לא יעדי עציד
 שולטן מדצית יהודה'", ולשון זה הוא
 מדצרי התרגום על הפסוק צפרשתן,
 ומדוע לא אמר את הפסוק כלורתו
 צלשון הקודש, וכמו שאר תפילתו.
 וצאמת הרמב"ם (פ"ד מהל' עבודת יוה"כ
 ה"א) צנוסת התפילה של הכה"ג כתצ גם

ברש"י שם: "דצר אחר, צצקש לגלות
 את הקץ לצניו, ונסתם ממנו".
 ולקמן עה"פ (מט, א) "האספו ואגידה
 לכם את אשר יקרא אתכם באחרית
 הימים", פירש ג"כ: "צקש לגלות את
 הקץ ונסתלקה ממנו שכינה והתחיל
 אומר דצרים אחרים".

והנה צאמת קשה שהרי יעקב הוא נציא
 (מדרש תהלים מומור קה), וכל דצריו
 דצרי נצואה הם, וא"כ מה צציקש לגלות
 היה נצואה, ואיך ייתכן שנסתמה נצואתו
 ולא נתגלתה.

ויש לפרש שמה צציקש יעקב לגלות את
 הקץ, לאו היינו שרצה רק לגלות
 מתי יהיה סוף הגלות, אלא גם ציקש
 להודיע כל מה שיארע עם צני ישראל וכל
 מה שיעצור עליהם צמשך הגלות עד עת
 הקץ. 'ונסתם ממנו', כלומר, שאכן אמר
 דצרים אלו אולם לא צאופן גלוי אלא
 צצורה סתומה, צרמיזה וצהעלמה. וכן
 מצואר בראשונים (ראה רצנו צחיי כאן)
 שצפרשה זו נרמזו ענייני הגלות, פרטיה
 ומאורעותיה.

ועל זאת מוסיף רש"י לקמן 'שנסתלקה
 ממנו שכינה', שגם דצר זה הוא

תיצות אלו בלשון הקודש "ולא יסור שבט מצית יהודה". אמנם הנוסח בגמרא הוא בלשון ארמי, וכן הוא בסדר העבודה, והלא דבר הוא.

וייש שתירצו (מחזור אהלי יעקב) שזהו משום "כל פסוקא דלא פסקיה משה חנן לא פסקינן ליה" (תענית כז:), וממילא לא היה הכה"ג יכול לומר לשון התורה 'לא יסור שבט מיהודה' שאינו פסוק שלם, ולכן אמרו בלשון תרגום, ועוד תירצו באופנים שונים (ראה שם, ובספר עבודת ישראל קמחי ד"ה ומה שהיה, ועוד).

ונראה לבאר עוד, דהנה על פסוק זה פירש"י: "מדוד ואילך, אלו ראשי גליות שבצבל, שרודים את העם שבצט, הממונים על פי המלכות". היינו שהצטחה כאן היא שאף צעת הגלות, שאז תצטטל המלכות, יהיה עדיין שלטון בישראל מצית יהודה שיהיו רודים את העם.

והנה בתורה שכתב הכל הוא אמת ויש שבעים פנים לתורה, אבל לשון תרגום הוא תורה שבעל פה שאין לנו אלא מה שנאמר בו באופן מפורש ופשוט, ולכן אם היה הכה"ג אומר את

לשון הפסוק בתורה, היה מונח בזה גם כן הפירוש הנ"ל שהכוונה לראשי גליות בצבל, ונמצא שהכה"ג בתפילתו, כאשר הוא עומד בקודש הקדשים בשעת הייחוד, שהוא המדרגה הכי גדולה ומושלמת של כל עניין המקדש והשראת השכינה בו, יזכיר דבר כזה שמונח בו העניין שיהיה חורבן המקדש, וצוודאי שזהו ציזיון גדול ונורא, ודומה הדבר למי שעומד תחת החופה צעת הייחוד, ואומר שעתיד להיות פירוד ח"ו. אבל כשאומר בלשון תרגום שאז אין פירושים ודרשות, רק מה שנאמר בו להדיא, אם כן אין מונח בזה עניין הראשי גליות בצבל, אלא שהשלטון יישאר מצית יהודה ותו לא, ולכן העדיפו לשנות מנוסח התפילה בלשון הקודש ולומר תיצות אלו בלשון תרגום.

ובאופן אחר על דרך הנ"ל, שהנה רש"י שם כתב שהראשי גליות 'רודים את העם שבצט', והכוונה בפשטות למנצים שפלים שירצו החוטאים בישראל, ועל זה באה ההצטחה שיהיה שלטון שירדו ויכפו את העם להחזירם לדרך הישרה. ויש לומר שציוס הכיפורים במקום קודש הקדשים

אין ראוי להזכיר דבר כזה שמונח בו
 שיהיה מנצח שינטרכו לרדות צבני
 ישראל, כי ציוס הזה וצמקום הזה
 מצקשים ומחפשים להליץ יושר על

ישראל ולא להזכיר פחיתותם. אצל
 כשמזכיר לשון התרגום אין נכלל בזה
 אלא עיקר העניין שלא תתצטל השלטון
 מצית יהודה.

ימי השובבי"ם

זקני זצ"ל עשה תקנה לאנ"ש בימי השובבי"ם, שיום אחד בשבוע, בימים שני
 או חמישי, לא יאכלו בשר, ואת סך הכסף שהיה עולה הבשר יתנו צדקה
 להכנסת כלה. והוסיף, שגם מי שאינו יכול להימנע מלאכול בשר, שעכ"פ יתן
 סך הכסף שעולה הבשר להכנסת כלה". ובתקנה זו היתה כוונתו לתיקון כפול
 לימי השובבים, גם ההתנזרות מאכילת בשר וגם הצדקה להכנסת כלה.
 ובתקופה שלפני המלחמה הקפידו על תקנה זו אלפי יהודים וגם כאן בא"י היו
 מקפידים ע"ז, והיה לדבר קדוש אצלם.

מים עמוקים

ליקוטי אמרים תניא - פרק י'

אחרא, וכל מה שהוא מהסטרא אחרא הצדיק גמור הוא שונאו בתכלית השנאה מחמת גודל אהבתו לה' וקדושתו באהבה רבה בתענוגים וחיבה יתרה הנ"ל. כי הם זה לעומת זה בדכתיב (מסלים קלט, כז"ג) 'תכלית שנאה שנאתים לאויבים היו לי חקרני ודע לבבי וגו' וכפי ערך גודל האהבה לה' כך ערך גודל השנאה לסטרא אחרא והמיאוס ברע בתכלית כי המיאוס הוא הפך האהבה ממש כמו השנאה.

וצדיק שאינו גמור הוא שאינו שונא הסטרא אחרא בתכלית השנאה ולכן אינו מואס גם כן ברע בתכלית וכל שאין השנאה והמיאוס בתכלית על כרחך נשאר איזה שמץ אהבה ותענוג לשם ולא הוסרו הבגדים הצואים לגמרי מכל וכל ולכן לא נהפך לטוב ממש מאחר שיש לו איזה אחיזה עדיין בבגדים הצואים אלא שהוא בטל

והנה כשהאדם מגביר נפשו האלקית ונלחם כל כך עם הבהמית עד שמגרש ומבער הרע שבה מחלל השמאלי כמו שכתוב (דברים יג, ו) 'ובערת הרע מקרבך' ואין הרע נהפך לטוב ממש, נקרא 'צדיק שאינו גמור' ו'צדיק ורע לו', דהיינו שיש בו עדיין מעט מזער רע בחלל השמאלי אלא שכפוף ובטל לטוב מחמת מיעוטו ולכן נדמה לו כי ויגרשהו וילך לו כולו לגמרי אבל באמת אלו חלף והלך לו לגמרי כל הרע שבו היה נהפך לטוב ממש.

וביאור הענין, כי הנה 'צדיק גמור' שנהפך הרע שלו לטוב ולכן נקרא 'צדיק וטוב לו' הוא על ידי הסרת הבגדים הצואים לגמרי מהרע דהיינו למאוס מאד בתענוגי עולם הזה להתענג בם בתענוגות בני אדם למלאת תאות הגוף בלבד ולא לעבודת ה' מפני היותם נמשכים ונשפעים מהקליפה וסטרא

גבוה ומעלה מעלה עד רום המעלות, ולא כדי לדבקה בו יתברך בלבד לרוות צמאון נפשם הצמאה לה' כמו שכתוב (ישעיה נה, א) 'הוי כל צמא לכו למים' וכמו שנתבאר במקום אחר, אלא כדפירשו בתיקונים (ב:) 'איזהו חסיד המתחסד עם קונו - עם קן דיליה' לייחדא קודשא בריך הוא ושכינתיה בתחתונים וכמו שכתוב ברעיא מהימנא פרשת תצא (כפא.) 'כברא דאשתדל בתר אבוי ואימיה דרחים לון יתיר מגרמיה ונפשיה ורוחיה ונשמתי' כו' ומסר גרמיה למיתה עלייהו למיפרק לון' כו' וכמו שנתבאר במקום אחר.

וּשְׁנֵיהֶם עוֹלִים בְּקִנְיָה אֶחָד כִּי עַל יְדֵי הַבִּירוּרִים שֶׁמְבַרְרִים מִנוּגָה מַעֲלִים מִיּוֹן נֹקְבִין וְנַעֲשִׂים יְחוּדִים עֲלִיוֹנִים לְהוֹרִיד מִיּוֹן דְּכוּרִין שֶׁהֵם הֵם מִימֵי הַחֲסָדִים שֶׁבְּכָל מִצְוָה וּמִצְוָה מִרַמ"ח מִצְוֹת עֲשֵׂה שְׁכוּלֵן הֵן בַּחֲנִינֵת חֲסָדִים וּמִיּוֹן דְּכוּרִין דְּהֵיִינוּ הַמְּשַׁכֵּת קְדוּשַׁת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ מִלְּמַעְלָה לְמַטָּה לְהַתְּלַבֵּשׁ בַּתְּחַתּוֹנִים כְּמוֹ שֶׁנִּתְּבָאֵר בְּמִקּוֹם אַחֵר. I.

במיעושו וכלא חשיב, ולכן נקרא 'צדיק ורע' כפוף ובטל 'לו', ועל כן גם אהבתו לה' אינו בתכלית ולכן נקרא 'צדיק שאינו גמור'.

והנה מדרגה זו מתחלקת לרבבות מדרגות בענין בחינת מיעוט הרע הנשאר מאחת מארבע יסודות הרעים ובענין ביטולו במיעושו בששים על דרך משל או באלף ורבה וכיוצא על דרך משל. והן הם בחינת צדיקים הרבים שבכל הדורות, כדאיתא בגמרא (סוכה מה:) דתמניסר אלפי צדיקי קיימי קמיה הקב"ה, אך על מעלת צדיק גמור הוא שאמר רשב"י (סז) 'ראיתי בני עליה והם מועטים' כו', שלכן נקראים בני עליה שמהפכין הרע ומעלים אותו לקדושה, כדאיתא בזהר בהקדמה (ז.) שבשרצה רבי חייא לעלות להיכל רבי שמעון בן יוחאי 'שמע קלא נפיק ואמר מאן מנכון די חשוכא מהפכין לנהורא וטעמין מרירו למיתקא עד לא ייתון הכא' וכו'.

ועוד נקראים 'בני עליה', מפני שגם עבודתם בבחינת 'ועשה טוב' בקיום התורה ומצותיה הוא לצורך

דולה התבונה

עבודת הצדיקים ושייכותה לאנשים כערכינו

שיעור בספה"ק לקוטי אמרים תניא

ליל שישי פרשת ויגש תשפ"ד

תכלית לימוד מדרגת הצדיקים היא כדי שנשתוקק לזה

אנו אוהזים בפרק י', העוסק במדרגת ועבודת הצדיקים, והנה עד עתה דובר מעניינים השייכים לכל נפש, עניין הנפש האלוקית והנפש הבהמית המצויים בקרב כל אחד, והמלחמה שיש בין שתי הנפשות, 'ולאום מלאום יאמץ', מי ישלוט על האדם וימשכנו אליו. אבל כעת כאשר הוא פונה לדבר על מדרגות עבודה נשגבות של הצדיקים, באמת מאוד קשה ללמוד פרק כזה, שהרי מה יש לנו עם מדרגת הצדיקים הנישאה והעילאית. ולכן נפתח פתח להאי פרשתא במאמר מדישמח ישראל בפרשתנו (אום ס), והוא על לשון הפייטן (זמירות ליום שצ"ק, והוא עפ"י לטוה"כ צמחלים סט, כ) "ברוך ה' יום יום", ומפרשו וז"ל: "פירוש, כמו שצריך להודות על ענייני הגוף לפי מדרגתו, כן בענייני הנפש, אף שצריך להתאוות ולחמוד לעלות עוד למדרגה גדולה, עם כל זה צריך להודות להשי"ת גם לפי מה שהוא, כי היה באפשרות להיות ח"ו גרוע יותר, וזהו 'קדושים תהיו', היינו גם בהמדרגה שעומד בה יתן הודאה על חלקו".

היינו שיש חובת הודאה לה' על מה שזוכים ברוחניות, כמו שיש להודות על חסדי ה' שיש לכל אחד בגשמיות. ולכאורה איך שייך זאת, הרי צריך תמיד לשאוף ולהשתוקק לעלות עוד ועוד בסולם העולה בית א-ל, ולא להסתפק במועט. אמנם מכל

מקום צריכים גם להודות על המדריגה דהשתא, שהרי היה יכול להיות חלילה גרוע יותר, וא"כ גם מה שיש עכשיו הוא זכות וחסד ה' שחובה להודות עליו.

והנה זהו דבר פלא קצת מה שמאמר זה מופיע בפרשתנו, בעוד שאינו עוסק בפסוק מן הפרשה, ובדרך כלל התורות של הישמח ישראל הם שייכים לפרשה, ובפשטות צריך לומר שבפועל אמר זאת בפרשת ויגש ולכן הכניסוהו כאן. אכן כבר אמרנו לבאר (ראה בארוכה דולה הסצנה' ויגש תשפ"ג) שבאמת תוכן מאמר זה שייך לפרשתנו. כי הנה עניינה של פרשת ויגש הוא החיבור של יהודה ויוסף, מה שניגש יהודה ליוסף, ואח"כ נתגלה יוסף ליהודה, ועד"ז הוא עניין ההפטר"ה "קח לך עץ אחד וכתב עליו ליהודה ולבני ישראל חברו ולקח עץ אחד וכתב עליו ליוסף עץ אפרים וכל בית ישראל חברו וקרב אתם אחד אל אחד לך לעץ אחד והיו לאחדים בידך", וכו', ששייכותו לפרשה כי בשניהם העניין הוא לחבר את יהודה עם יוסף.

ובספ"ה"ק (ספר הלקוטים להאר"ז"ל במילת הפרשה) מבואר שעומק העניין בזה, שהיה כאן חיבור של מידת יסוד – שהיא מידת יוסף, עם מידת מלכות – מידת יהודה (שהיה מלך לאחיו והימנו יצאו דוד מלך ישראל וזרעו אחריו), והוא עניין "יחוד קוב"ה (יסוד) ושכינתיה (מלכות)".

והנה מידת יסוד בעבודת ה', היינו בחינת הקדושה, ומידת המלכות בעבודת ה' היינו קבלת עול מלכות שמים והביטול לרצונו יתברך, וממילא באה ההודאה לה' על כל דבר שהוא מודד לנו. והם שני עבודות יסודיות שצריכים להיות אצל כל יהודי, האחת, להידבק במידת יוסף, לעלות במעלות הקדושה, ולהשיג מזה ככל האפשר, ולא להסתפק במועט. ושם 'יוסף' מורה על זה, שהוא מלשון תוספת, היינו לרצות תמיד לעלות עוד ועוד. וכן יש את העבודה של יהודה, לקבל על עצמו מלכות שמים והנהגתו יתברך, שאין לנו מעצמינו כלום וכל מה שיש לנו הוא מתנת שמים וממילא מודים על כל דבר. והשלימות הוא כאשר יש את החיבור בין שני עבודות אלו, כי מן היהודי נדרש שיש בו הן הכח של יוסף והן הכח של יהודה, שניהם גם יחד.

מעיתה שפיר שייך מאמר הישמח ישראל דווקא לפרשת ויגש, כי עניינה של פרשה זו, חיבור העבודות של יוסף ויהודה, הוא שמחד גיסא 'צריך להתאוות ולחמוד לעלות עוד למדריגה גדולה', אולם בד בבד – 'עם כל זה צריך להודות להשי"ת גם לפי מה שהוא'.

מאמר זה הינו הקדמה טובה למה שאנו הולכים ללמוד על מדרגת הצדיקים, אכן זוהי מדרגה גבוהה מאוד, ואנו צריכים לדעת איפה אנו אווזים ועומדים, ולהודות על חלקינו, אולם בד בבד צריך תמיד 'להתאוות ולחמוד לעלות עוד למדריגה גדולה'. ולכן לומדים על עבודת הצדיקים, כדי שעכ"פ נשתוקק להגיע לכך.

נחיצות ההשתוקקות התמידית לעלות מעלה מעלה

ומדברי החובת הלבבות (משנן הנפש, 3) למדנו שדבר זה הוא חובה גמורה על האדם, שישתוקק להשיג את השלימות, אף שכעת אינו יכול להגיע לזה בפועל, וכפי שכותב זו"ל: "ועל המאמין לחשוב עם נפשו במה שהוא חייב לאלקים יתברך וידקדק בדבר בתכלית יכלתו וכפי השגתו ממנו, ומה שיגיע אליו במעשה ישתדל בו ויטרח, ומה שלא יוכל להשיגו במעשה ישיגהו בדיעה ויתאוהו, כמו שאמר דוד ע"ה (מסליס קיט, ה) 'אחלי יכוננו דרכי לשמור חקיך', ואמר (שס יט, יא) 'הנחמדים מזהב ומפז רב' וגו', והבורא ידינהו לזכות, והוא חייב לצפות לעתות אשר תשיג ידו ויוכל בהם לשלם מה שיתכן לו מחובות הבורא יתברך, ואל ירחיב על עצמו האמתלאות בו ויזלזל בו ויניחהו ויתעלם ממנו פן יהיה נעכר ביום החשבון הגדול, כמו שכתוב (משלי יג, יג) 'בז לדבר יחבל לו'".

זאת היא עבודת ה' מיוחדת, אמנם יודעים אכן איפה אווזים, אבל יחד עם זאת צריך לדעת לאיפה אפשר להגיע, להכיר את מדרגת הצדיקים, ואף שבפועל קשה מאוד להגיע לזה, אבל עצם העסק בכך, וההשתוקקות הנולדת מכך, הרי זה כבר דבר גדול בפני עצמו.

בנחיצות ההשתוקקות התמידית ללכת מחיל אל חיל, למדנו מדברי הגר"א בפירושו עה"פ (משלי טו, כד) "ארח חיים למעלה למשכיל למען סור משאול מטה",

ומפרש באופן זה, שדרך החיים של האיש המשכיל הוא 'למעלה', שמביט תמיד אל המדרגות שלמעלה ממנו, ושואף ומשתוקק להגיע אליהם, וזאת 'למען סור משאול מטה', היינו שההשתוקקות ללכת תמיד מעלה מעלה, מצילה את האדם מליפול בשאול תחתית, כי ברוחניות אין מציאות לעמוד על מקומו, אלא או שעולים למעלה או שחלילה נופלים למטה, ולכן צריך להיזהר תמיד להשתוקק לעלות למעלה, כדי שחלילה לא יקרה ההיפך, שיפול מטה מטה.

ומה מתאימים לעניינינו דברי הערוך השולחן שבתחילת ספרו על חלק אורח חיים פותח בפסוק זה 'אורח חיים למעלה למשכיל' וכו', ומפרשו על עניין היצר הטוב והיצר הרע שישנם בקרב האדם, וצריך האדם לנהל את אורח חייו מתוך זהירות והשתדלות להתקשר ליצר הטוב, 'למעלה למשכיל', ולא ליפול אל רשת היצר הרע, 'סור משאול מטה'. יעו"ש בהרחבה כי נעמו דבריו.

ולדרכינו נשלב את שני הפירושים גם יחד, שאחר שלמדנו בפרק ט' על מלחמת הנפש האלוקית עם הנפש הבהמית, היצר הטוב והיצר הרע, ומהי הדרך להשליט עלינו את היצר הטוב ולהתגבר על היצר הרע, זהו ע"י מה שאנו עומדים ללמוד כעת בפרק י', מעניין עבודת הצדיקים, שעו"ז תתעורר בנו השתוקקות לעלות מעלה מעלה, וממילא ניצל מ'שאול מטה'.

ולפי האמור נוכל להבין מה שיש לכאורה לתמוה על דברי חז"ל בהם פתח התניא את הספר "משביעין אותו תהי צדיק ואל תהי רשע ואפילו כל העולם כולו אומרים לך צדיק אתה היה בעיניך כרשע", ולכאורה קשה שהרי כפי שיבאר התניא לקמן (פרק יד) עבודת הצדיקים אינה שייכת לכל אחד ואחד, כי זהו דבר התלוי במדרגת נשמת האדם, וכזה מבאר כפל השבועה 'תהי צדיק ואל תהי רשע', "משום שאין כל אדם זוכה להיות צדיק ואין לאדם משפט הבחירה בזה כל כך להתענג על ה' באמת ושיהיה הרע מאוס ממש באמת ולכן משביעים שנית אל תהי רשע עכ"פ שבזה משפט הבחירה והרשות נתונה לכל אדם למשול ברוח תאותו שבלבו ולכבוש יצרו שלא יהיה רשע אפילו שעה אחת כל ימיו".

וצריך תלמוד א"כ מדוע בכלל משביעין כל אדם להיות צדיק, הרי אין זה בידו. והתניא שם כתב שאף שעיקר עבודת כל אדם היא עבודת הבינוני מ"מ "צריך לקבוע לו עתים גם כן לשית עצות בנפשו להיות מואם ברע, וכו', וההפך להתענג ולשמוח בה' ע"י התבוננות בגדולת א"ס ב"ה כפי יכולתו אף שיודע בנפשו שלא יגיע למדרגה זו באמת לאמיתו כי אם בדמיונות אעפ"כ הוא יעשה את שלו לקיים את השבועה שמשביעים 'תהי צדיק' וה' יעשה הטוב בעיניו".

אמנם להאמור ייתכן להוסיף בזה, שבכלל השבועה של 'תהי צדיק' המחייבת כל אחד, היא שלכל הפחות ירצה להיות צדיק, ואף שבפועל קשה לו להגיע למדרגה זו, אבל עכ"פ יחיה עם ידיעה זו של מדרגה הצדיק וישתוקק להגיע לכך, ומכל מקום 'אל תהי רשע'.

צדיק גמור שאהבת ה' שלו היא בשלימות הרי הוא שונא את הרע בתכלית

וז"ל התניא: והנה כשהאדם מגביר נפשו האלקית ונלחם כל כך עם הבהמית עד שמגרש ומבער הרע שבה מחלל השמאלי כמו שכתוב (דברים יג, ו) 'ובערת הרע מקרבך' - פשטות הכתוב עולה על אדם רשע שיש להרגו, אבל מדיוק הלשון 'מקרבך' מפרש התניא באופן פנימי שהפסוק מדבר על כל אחד ואחד, שצריך לבער את הרע שישנו בקרבו. ובאופן דומה מצאנו שפירשו חז"ל (שבת קטז:) את הפסוק (ספרי פא, י) "לא יהיה בך אל זר ולא תשתחוו לאל נכר", "איזהו אל זר שיש בגופו של אדם הוי אומר זה יצר הרע". ועד"ז מפרש כאן 'ובערת הרע מקרבך', שהעבודה המוטלת על האדם היא לגרש את הרע השוכן בקרבו בחלל השמאלי.

ואם עשה כן, אולם - ואין הרע נהפך לטוב ממש, נקרא 'צדיק שאינו גמור' ו'צדיק ורע לו', דהיינו שיש בו עדיין מעט מזער רע בחלל השמאלי אלא שכפוף ובטל לטוב מחמת מיעוטו - הוא 'צדיק', אבל עדיין יש בקרבו מעט 'רע', אמנם הוא בטל לו', שכבר אינו צריך להילחם ולהתגבר עליו, אלא שהוא טמון ומוסתר בקרבו - ולכן נדמה לו כי ויגרשהו וילך לו כולו לגמרי - זה רק הרגשה ודמיון שכבר אין בו רע, כי באמת עדיין יש בו מעט מזער רע.

אבל באמת אלו חלף והלך לו לגמרי כל הרע שבו היה נהפך לטוב ממש – אם גירש לגמרי את הרע, אזי היה נעשה מן הרע טוב ממש, אבל צדיק זה לא נהפך הרע שבו לטוב ממש, אלא שאינו מרגיש את הרע מרוב צדקותו וקדושתו ואהבת ה' הבוערת בקרבו.

וביאור הענין, כי הנה 'צדיק גמור' שנהפך הרע שלו לטוב ולכן נקרא 'צדיק וטוב לו' הוא על ידי הסרת הבגדים הצואים לגמרי מהרע דהיינו למאוס מאד בתענוגי עולם הזה להתענג כם בתענוגות בני אדם למלאת תאות הגוף בלבד ולא לעבודת ה' – משמע שלצורך עבודת ה' נשאר העניין של תענוגי עוה"ז גם אצל צדיק גמור – מפני היותם נמשכים ונשפעים מהקליפה וסטרא אחרא, וכל מה שהוא מהסטרא אחרא הצדיק גמור הוא שונאו בתכלית השנאה מחמת גודל אהבתו לה' וקדושתו באהבה רבה בתענוגים וחיבה יתרה הנ"ל.

כי הם זה לעומת זה – הסטרא אחרא כשמו כן הוא, היפך הקדושה ומנגד לו, וכיוון שהגיע הצדיק למין אהבת ה' כזו, 'אהבה בתענוגים', יש לו במידה זו שנאה עצומה לרע – כדכתיב (מהלים קלט, כז"ג) 'תכלית שנאה שנאתים לאויבים היו לי חקרני ודע לבבי וגו' – שמכך ש'תכלית שנאה שנאתים', אפשר לראות את מידת אהבת ה' שיש בלב האדם – וכפי ערך גודל האהבה לה' כך ערך גודל השנאה לסטרא אחרא והמיאוס ברע בתכלית כי המיאוס הוא הפך האהבה ממש כמו השנאה – אלא שביחס לסטרא אחרא, שהוא דבר רוחני שאינו נראה לעין, יש 'שנאה', ואילו כלפי הרע, שהוא תולדת הסטרא אחרא, וזהו דבר שיש לו מציאות גשמית ונראה בחוש, שייכת 'מיאוס'.

דוגמא למיאוס של הצדיקים ברע, מהמיאוס שקיים אצל כל יהודי לאיסורים גמורים

באמור, מדריגה זו רחוקה היא מאתנו, ואף מהשגת שכלינו, עד למאוד. אבל ניתן לקרב את הדבר אל השכל על ידי משל ממה שקיים גם במדרגתנו אנו, ביחס שלנו למאכלות אסורות, שהמציאות מוכיחה שאצל כל יהודי ירא ושלם יש מיאוס בתכלית כלפי מאכלות אסורות, וכידוע ומפורסם על מקרים רבים של יהודים שעמדו

בסכנת פיקוח נפש, והוכרחו לאכול נבילות וטריפות, אולם מיד אחר שהכניסו את המאכלים לפה, מרוב מיאוס וגועל הקיאום לגמרי.

והנה אנו עומדים כעת בליל י' בטבת, והבה נדמה בנפשנו שבמוצאי היום, אחר שהיהודי עינה את נפשו במשך כל היום, והוא אחוז זלעפות רעב, ומביאים לפניו 'מזונות' לשבור את צומו, ואז בא אחד ואומר שהמזונות הם בלי הכשר. הלא פשוט וברור שעל אף הרעב העצום, אף יהודי ירא שמים לא יוכל בשום אופן להכניס את המאכלים לפיו, כי יש בקרבנו מיאוס בתכלית כלפי מאכלים שאינם חתומים בחותם כשרות. לא כל שכן כאשר מדובר במאכלות אסורות וודאיים, חתיכת בשר של נבילה, הוא יהיה רעב עד מוות ומכל מקום לא יכניסנו לפיו בשום אופן, כי מאכלות אסורות מאוסים אצלו.

כך הצדיק גמור, אלא שאצלו כל דבר שהוא מבין שזה סטרא אחרא, הרי זה בעיניו כמו שאנו מסתכלים על מאכלות אסורות, כי מרוב אהבת ה' הבערת בו, בבחינת אהבה בתענוגים, אזי כמו שאצלנו מאוס חתיכת נבילה, אצלו מאוס כל דבר שאינו מצד הקדושה. לא שהוא מואס בחתיכת בשר, כי אם זה ישמש למצוות עונג שבת, או מצוות אכילת מצה, אזי אין זה כבר מאוס אצלו, ואדרבה הוא נמשך לכך בכל ליבו ונפשו. אבל כיוון שאין זה בא בתורת מצוה, אלא כתענוג בעלמא, שאז הרי זה מקליפת נוגה, הדבר מאוס אצלו בתכלית המיאוס.

מדוע אצלנו אין זה כך, כי אין בנו אהבת ה' כזו שיש לצדיק, ולכן אין אנו מרגישים שכל דבר גשמי שאינו משמש למצוה הרי הוא סטרא אחרא והיפך הקדושה, בנבילות וטריפות אנו מרגישים את הטומאה הגסה, ואת טמטום הלב, ולכן זה רחוק מאתנו ויש בקרבנו מיאוס כלפיהם, אבל דבר שהקליפה שלו היא עדינה ודקה יותר, אין אנו מרגישים את הריחוק שלו מהקב"ה, צריך להיות צדיק גמור כדי להרגיש.

צדיק שאינו גמור אינו מואס ברע בתכלית אלא שאהבת ה' שלו גוברת על הרצון לרע

אמנם - וצדיק שאינו גמור הוא שאינו שונא הסטרא אחרא בתכלית השנאה ולכן אינו מואס גם כן ברע בתכלית - בוודאי שאין לו שום רצון לדבר שאינו מצד

הקדושה, שהרי הוא כפף והכניע את הרע לגמרי, עד שנדמה ש'ויגרשהו וילך לו', אבל אין זה מאום אצלו. הוא לא יאכל דברים כאלו שהוא יודע שהם מסטרא אחרא, כי הרצון שלו לעבודת ה', ואהבתו את ה', גוברת על המשיכה אל הרע, אבל אין זה מאום כמו דברים אסורים ממש.

וכל שאין השנאה והמיאוס בתכלית על כרחך נשאר איזה שמץ אהבה ותענוג לשם ולא הוסרו הבגדים הצואים לגמרי מכל וכל ולכן לא נהפך לטוב ממש מאחר שיש לו איזה אחיזה עדיין בבגדים הצואים אלא שהוא בטל במיעומו וכלא חשיב – מפני שהוא נהנה הרבה יותר ממצוות ומעבודת ה', אין לו משיכה לרע, והוא אפילו לא צריך להילחם עם הרע, כיוון שמונח אצלו בפשטות שכל זה איננו שווה לו להתלכלך בטומאת הקליפה.

ולכן נקרא 'צדיק ורע' כפוף ובטל 'לו', ועל כן גם אהבתו לה' אינו בתכלית ולכן נקרא 'צדיק שאינו גמור' – אלו הם שני תוארים המתארים את ההבדל בין צדיק גמור לצדיק שאינו גמור. התואר 'צדיק גמור' מתייחס למידת האהבה שיש לצדיק, שה' צדיק גמור' יש בו אהבת ה' בדרגה הגבוהה ביותר, בבחינת 'אהבה בתענוגים', ואילו 'צדיק שאינו גמור' היינו שאהבת ה' שלו אינה בשלימות. והתואר השני 'צדיק וטוב לו' מתייחס למידת הרע, שאצל הצדיק הגמור אין שום רע, כי כל מה שהוא נגד אהבת ה' הרי זה לגמרי מאום אצלו, וזאת אומרת שכח הרצון לרע נתהפך אצלו לטוב, שנהיה מזה אהבה לה', ואילו הצדיק שאינו גמור הוא 'צדיק ורע לו', היינו שהרע עדיין לא נהפך לטוב, אלא הוא כפוף לו.

'בני עליה' הם הצדיקים הגמורים שמעלים את הרע לטוב

והנה מדרגה זו מתחלקת לרבבות מדרגות – בצדיק גמור לא שייך מדרגות חלוקות, כי הוא הגיע אל השלימות, ורק במדרגת הצדיק שאינו גמור שייך מדרגות – בענין בחינת מיעוט הרע הנשאר מאחת מארבע יסודות הרעים – בכל אחד מארבע היסודות יש בחינה מיוחדת של רע הבא מכוחו, וכפי שביאר התניא בפרק א' בפרטיות, ויש צדיק שאינו גמור שהרע שנשאר בקרבו הוא מבחינת יסוד האש, ויש שהרע אצלו

הוא מבחינת יסוד הרוח, וכן הלאה - ובענין ביטולו במיעוטו בששים על דרך משל או באלף ורבבה וכיוצא על דרך משל - היינו במידת האחוז של הרע לעומת הטוב המבטל אותו.

והן הם בחינת צדיקים הרבים שבכל הדורות, כדאיתא בגמרא (סוכה מה:): דתמניסר אלפי צדיקי קיימי קמיה הקב"ה, אך על מעלת צדיק גמור הוא שאמר רשב"י (סז) 'ראיתי בני עליה והם מועטים' כו' - הגמרא שם תמהה על דברי רשב"י 'ומי זוטרי כולי האי', והרי שנינו שישנם י"ח אלף צדיקים, והגמרא מתרצת שמדובר על מדרגות שונות של 'צדיק', "לא קשיא, הא דמסתכלי באספקלריא המאירה הא דלא מסתכלי באספקלריא המאירה". והתניא כאן מבאר את החילוק לפי דרכו, שריבוי הצדיקים הוא מן המין של 'צדיק שאינו גמור', ואילו רשב"י שאמר שהצדיקים מועטים הם, דיבר על בחינת 'צדיק גמור' -

שלכן נקראים בני עליה שמהפכין הרע ומעלים אותו לקדושה - 'בני עליה', על שם שמעלים את הרע אל הקדושה - כדאיתא בזהר בהקדמה (ז). שכשרצה רבי חייא לעלות להיכל רבי שמעון בן יוחאי 'שמע קלא נפיק ואמר מאן מנכון די חשובא מהפכן לנהורא וטעמין מרירו למיתקא עד לא ייתון הבא' וכו' - רק מי שמהפך את הרע לטוב שייך להיכלו של רשב"י, כי רשב"י וסייעתו הם 'בני עליה', שמעלים את הרע לטוב.

עוד טעם שנקראים הצדיקים הגמורים 'בני עליה' - שכל תכליתם לצורך גבוה

ועוד נקראים 'בני עליה', מפני שגם עבודתם בבחינת 'ועשה טוב' בקיום התורה ומצותיה הוא לצורך גבוה ומעלה מעלה עד רום המעלות, ולא כדי לדבקה בו יתברך בלבד לרוות צמאון נפשם הצמאה לה' כמו שכתוב (ישעיה נה, ב) 'הוי כל צמא לכו למים' וכמו שנתבאר במקום אחר - כאן נכנס לחילוק דק מאוד בתוך עבודת הצדיקים, שיש צדיק שכל החפץ שלו בעבודת ה' הוא להידבק באורו יתברך, אולם עדיין הוא חסר ביחס למדרגת הצדיק הגמור, כי סוף סוף עבודתו היא עבור עצמו, יש לו צמאון לה' ובלימוד התורה הוא מרווה את צמאונו, כי עי"ז הוא נעשה

דבוק בה'. אין לנו השגה במדרגה זו, אבל בדקות יש מדרגה גבוהה יותר - אלא כדפירשו בתיקונים (6): 'איזהו חסיד המתחסד עם קונו - עם קן דיליה' - 'קן' היינו מקום לדור, שהחסיד כל תכליתו היא לעשות מקום ואכסניא לשכינה, וכל מגמתו היא רק - לייחדא קודשא בריך הוא ושכינתיה בתחתונים - רק זאת רואה לנגד עיניו בכל העניין של תורה ומצוות, שלשכינה יהיה מקום לשרות בעולם הזה.

וכמו שכתוב ברעיא מהימנא פרשת תצא (כפ.א.) 'כברא דאשתדל בתר אבוי ואימיה דרחים לון יתיר מגרמיה ונפשיה ורוחיה ונשמתי' כו' - אצל הבן יש בחינה שאינו עושה לעצמו רק לטובת אביו ואמו, ואף אם לא יישאר לו כלום - 'ומסר גרמיה למיתה עלייהו למיפרק לון' כו' וכמו שנתבאר במקום אחר - זהו מעלת הצדיקים הגמורים, שכל מה שעושים הוא רק עבור צורך השכינה, ולכן נקראים 'בני עליה', שכל עבודתם היא לצורך גבוה, מעלה מעלה עד רום המעלות.

בעניין זה מסופר (ראה דרך מנומק להנמס דק, קלמ.) על בעל התניא שבדביקותו היה מתבטא בלשון הזה: "רבוש"ע, איך וויל גאר נישט, איך וויל גישט דיין גן עדן, איך וויל נישט דיין עולם הבא, איך וויל נאר דיר אליין" [איני רוצה מאומה, איני חפץ בגן עדן שלך, איני חפץ בעולם הבא שלך, אני חפץ רק בך]. והיינו שלא חפץ בעבודתו בשום מדרגת דביקות וגילוי עליון, אלא אך ורק למען שמו באהבה.

שני בחינות העבודה - לצורך עצמו ולצורך גבוה - בדברי המסילת ישרים

הנה המעיינים בפרקי החסידות שבמסילת ישרים יבחינו שישנם הרבה השוואות בין האמור שם לבין היסודות המבוארים בספרי חסידות, וגם בעניין בו אנו עוסקים הנה אנו מוצאים קטעים שלמים במסילת ישרים התואמים אחת לאחת את דברי התניא הנלמדים. וז"ל (פרק יט): "אמנם ודאי שמי שמתכוין בעבודתו לטהר נפשו לפני בוראו, למען תזכה לשבת את פניו בכלל הישרים והחסידים, לחזות בנועם ה' לבקר בהיכלו, ולקבל הגמול אשר בעולם הבא לא נוכל לומר שתהיה כונה זו רעה, אכן לא נוכל לומר גם כן שתהיה היותר טובה, כי עד שהאדם מתכוין לטובת עצמו, סוף סוף עבודתו

לצורך עצמו" – וכדברי התניא שמי שעובד את ה' כדי לרוות את צימאנו לה' אף שהוא בבחינת צדיק, עדיין אינו בגדר 'בני עליה'.

"אך הכונה האמתית המצויה בחסידים אשר טרחו והשתדלו להשיגה, הוא שיהיה האדם עובד רק למען אשר כבודו של האדון ברוך הוא יגדל וירבה, וזה יהיה אחר שהתגבר באהבה אליו יתברך, ויהיה חומד ומתאוה אל הגדלת כבודו, ומצטער על כל שימעט ממנו" – עבודה זו היא המכונה בלשון התניא 'לייחדא קודשא בריך הוא ושכינתיה בתחתונים', שישרה הקב"ה את שכינתו בעולם, ויתוודע ויתגלה כבודו.

"כי אז יעבוד עבודתו לתכלית זה, שלפחות מצדו יהיה כבודו יתברך מתגדל ויתאוה כל שאר בני האדם יהיו כמו כן, ויצטער ויתאנח על מה שממעטים שאר בני האדם, וכל שכן על מה שממעט הוא עצמו בשוגג או באונס או בחולשת הטבע, אשר קשה לו לישמר מן החטאים בכל עת, כענין הכתוב (קהלמ ז, ט) 'כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא', וכו'.

"נמצאת למד שזאת היא הכוונה המעולה שהיא רחוקה לגמרי מכל הנאת עצמו, ואינה אלא לכבודו של מקום ולקידוש שמו יתברך המתקדש בכריותיו בשעה שעושים רצונו, ועל זה אמרו 'איזהו חסיד המתחסד עם קונו'" – מאמר הזוה"ק שהביא התניא, וכל דבריו עולים בקנה אחד ממש עם דברי התניא הנלמדים, שיש בקרב הצדיקים שני מדרגות, אלו שעושים עבור עצמם, כדי לזכות לקרבת ה' ולדביקות, והמעלה העליונה והשלימה, כשעושים רק לצורך גבוה.

גם אנשים כערכינו יכולים לעתים לזכות לבחינה מסוימת של העבודה לצורך גבוה לכאורה מדברים כאן מעניינים השייכים לאנשים גדולים מאוד, יחידי סגולה שבדור, שאנו רחוקים מהם וממדרגתם כרחוק מזרח ממערב, ומה שאנו לומדים זאת הוא רק כדי שנוכל לדעת למה להשתוקק ולומר מתי יגיעו מעשי למעשי הצדיקים והקדושים, וכפי שהתבאר לעיל.

אכן מלבד זאת, בוודאי שכאשר לומדים עניינים אלו אפשר ג"כ לזכות לבחינה מסוימת גם ממדריגות אלו, והרי לכל אחד יש נשמה טהורה, חלק אלוק ממעל, אשר בכוחה אפשר להגיע לבחינות עילאיות אלו, ולעתים ייתכן שגם אנשים כערכינו יזכו לאיזה תפיסה בעבודת הצדיקים הגמורים, וכן איתא בספדה"ק.

וייש בחינה מסוימת שדווקא אצל אנשים פשוטים שיידך להגיע למחשבה זו של עבודה רק לצורך גבוה, והיינו כי במצב זה שבו עסוקים תדיר במלחמת היצר הרע, לעתים מתגברים עליו ולפעמים נכשלים ונופלים ברשתו, אזי מצוי שנכנס איזו חולשה בלב האדם, שחושב מאן יימר שעוד מגיע לי עולם הבא אחר כל כך הרבה כישלונות, בוודאי כבר לא מגיע לי כלום תמורת עבודתי. אכן פשיטא שזהו עצת היצר הרע, שרוצה להפיל את האדם לגמרי, ובאמת בוודאי שנאמן בעל מלאכתך לשלם שכר פעולתך, אבל כשנמצאים בקטנות כזו, יש לקחת זאת ג"כ לעבודת ה', והיינו לחשוב שאם אמנם כן הוא, שאין מגיע לי עוה"ב, מ"מ לא איכפת לי, כי אני בכל אופן עובד את ה' למען שמו באהבה, לייחדא שמא דקוב"ה ושכינתיה, אף שלא יהיה לי מזה שום תועלת.

ובאמת מחשבה זו שמכנים היצר הרע, באה משורש אמיתי זה, שאין לעבוד את ה' בשביל עוה"ב אלא לצורך גבוה, אלא שהיצה"ר משתמש בזה לצרכיו, ועל דרך זה מצאנו בדברי השפת אמת (וישלם תל"ה, ד"ה ס"ז) עה"פ (נראשית לז, יח) "כי יפגשך עשו אחי ושאלך לאמר למי אתה ואנה תלך ולמי אלה לפניך", שאלו הם דברי היצר הרע, שהוא ג"כ שואל את ג' השאלות שבמשנה (אבות ג, ה) "הסתכל בשלושה דברים ואי אתה בא לידי עבירה, מאין באת ולאן אתה הולך ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון". אלא שהוא שואל זאת כדי להפיל את האדם בעצבות. וצריך מיניה וביה להתגבר עליו, ולקחת את התנית מידו ולהחזירה לשורשה, שמחשבות אלו יביאו את האדם להתעלות בעבודת ה', ולא חלילה לנפילה. ובכן, יש לנו סיבה נוספת מדוע ראוי ללמוד את מדריגת הצדיק, כי לעתים זה יכול להביא חיזוק לאדם לכל מיני מצבים בו הוא עלול להימצא.

התפילות על הגאולה ובנין הבית הם הזדמנות להידבק במדרגת הצדיקים של עבודה לצורך גבוה המשך דברי המסילת ישרים שם מתאימים מאוד לעת הזאת, עשרה בטבת, והם בבחינת דבר בעתו מה טוב, שהוא הזמן הראוי והמסוגל להתאונן ולהתפלל על חורבן הבית ועל גלות השכינה, וז"ל: "והנה החסיד כזה מלכד העבודה שהוא עובד במעשה מצותיו על הכונה הזאת, הנה ודאי צריך שיצטער תמיד צער ממש על הגלות ועל החורבן, מצד מה שזה גורם מיעוט כביכול לכבודו יתברך, ויתאוה לגאולה לפי שבה יהיה עילוי לכבוד השם יתברך, וכו', ויתפלל תמיד על גאולת בני ישראל והשבת כבוד שמים לעילוי".

ומוסיף: "ואם יאמר אדם מי אני ומה אני ספון שאתפלל על הגלות ועל ירושלים וכו', המפני תפלתי יכנסו הגליות ותצמח הישועה, תשובתו בצדו, כאותה ששינינו (סנהדרין לו.) 'לפיכך נברא אדם יחידי כדי שכל אחד יאמר בשבילי נברא העולם', וכבר נחת רוח הוא לפניו יתברך שיהיו בניו מבקשים ומתפללים על זאת, ואף שלא תעשה בקשתם מפני שלא הגיע הזמן או מאיזה טעם שיהיה, הנה הם עשו את שלהם והקדוש ברוך הוא שמח בזה".

צריך לדעת שביום כזה, שנותנים לנו את התפילות ואת התענית על חורבן הבית, אפשר להשיג ולקבל הרבה, יכולים להראות בזה שאנו מתאוננים על המצב, אין אנו מקבלים זאת, אלא אנו רוצים וחפצים בכל לבנו ונפשנו בגילוי כבוד שמים ובבנין ירושלים וישועת ה', זהו עוד אפשרות איך שאפשר להידבק בנגיעה מסוימת במדרגת הצדיק הגמור שרוצה להתחסד עם קונו ליחד קוב"ה ושכינתיה. הרי אומרים את כל התפילות על הגאולה, ואת הקדיש, 'יהא שמיה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמיא', מבקשים שכבוד שמים יחזור למקומו, ובכן זהו המקום להכניס שאנו אכן רוצים כבוד שמים, לתפוס מעט שייכות למדרגת הצדיקים, והרי באמת כל יהודי יש לו שייכות לזה. ויהי"ר שנזכה שאכן יתקבלו תפילותינו וכבר תהיה גאולת ישראל ברחמים גדולים במהרה בימינו.

יעקב הן שמרן

נכד כ"ק מרן אדמו"ר זצלה"ה

מסמריקוב

רחובות הבוכרים (דוד) 32

עיה"ק ירושלים תובכ"א

יום רביעי לסדר ויחי תשפ"ד

למע"כ אחי ורעי אנשי שלומינו וידידינו איש איש בשמו הטוב יבורך
שלו' וברכה עליכם וכל הנלוים אליכם,

באתי בזה בקריאה של חיבה בענין שנתעוררו העוסקים במצוות ובצדקה וחסד להיות לעזר ותמיכה
בעת הכנסת צאצאיהם לחופה, אשר ידוע גדול ההוצאות בפרט בזמנינו שהיוקר יאמיר והצרכים
גדלו מאד מאד, והרבה משפחות שפרנסתם דחוקה ומצבם במצוקה בכלל ומה גם בעת שמחתם
בנשואי צאצאיהם, ומאידך גם ידוע לכל גדול המצוה והנח"ר לפני ארון כל שנעשה בהשתתפות
בהכנסת כלה שהוא מהמצוות אשר אדם אוכל פירותיהם בעוה"ז והקרן קיימת לו לעוה"ב, וכידוע
גם מהנהגת כ"ק מרן זקני אדמו"ר זצלה"ה שעסק בעצמו בזה לעזור ולסייע למחותנים ועשה זאת
בהצנע לכת כפי שנודע מכמה עובדות שנודעו לרבים אחרי הסתלקותי לחיי עוה"ב,

והנה בדבר גדול כזה נצרך לקבץ יחד מכח הציבור דע"י כח זכות הרבים מתקבץ סכום נכבד
שאפשר שתהי' מתנה המשמחת לב.

והנה אנו כעת לקראת שבועות שובבי"ם ת"ת שבהם יש תיקון גדול בעשיית צדקה כפי שנתפרסם
במכתב מכ"ק אדמו"ר הזקן זצלה"ה לכן בואו ונתחזק יחדיו בענין צדקה זו להתנדב כל איש אשר
ידינו לבו.

ויה"ר שיתקיים במהרה הפסוק ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה כביאת גוא"צ אמן.

גאון יחידינו רב יצחק בן יוסף

ב"ה בחודש סבת הרצ"ס זניצרוש.

כבוד אנ"ש ידידינו האהובים והיקרים שיחיו
לאחיט"א.

כאשר נודע ומפורסם לכל אנ"ש שיחיו תקנת כ"ק איתן אדמו"ר זצלה"ה זי"ע בדבר תקון
השובבי"ם הגדול בספרים הקדושים שאלו השבועות מסוגלים לכפרת נפשוננו

לואת הנהיג בחוכמו למנוע את עצמינו מאכילת גשר יום אחד מכל שבוע ושבע של שובבי"ם.

וליהן דמי מחיר הבשר כפי העולה לצדקה על הכנסת בלח.

ע"כ הנני בזה להזכיר אתכם לקיים תקנתו הקדושה שבל אחד ואחד יתן בכל שבוע
מאלו הששה שבועות הנ"ל מזיר הבשר העולה מן יום אחד בלי שום גרעון מאומה
ואלו האנשים שאינם אוכלים בשר מחמת דוחק או מצעק אחר הנני מסייע עליהם חוב שיהנו בכל שבוע ארבעה
פעמים חי' כמנין הס"ד שעולה יחד מכל הששה שבועות נ"ך ארבעה זל. עם 32 גר. ובא"ה יתן כ"א שני

פעמים חי' מיל לשבוע בס"ה 215 הי"ל

ואבקש לבל להטריח את המאספים ולדחותם בלך ושיב רק ליתן בפעם הראשונה ונשבת שמות יקרא אחד
מהמתפללים קודם קריאת התורה מכתבי זה ואחר זה תיכף למנות נפאי ומאסף על זה וגדולה מצות צדקה לקרב
גאולתינו ופדות נפשינו להוציאנו מכל צר ודוחק וצוקה בנהרה בימינו לראות בנחמת ציון ובבנין ירושלים אמן

ידידכם הר"ש באהבה

יעקב יצחק הן

דח"ק זצלה"ה זי"ע

מכתב קודש
מכ"ק מרן
אדמו"ר הריי"ד
זי"ע

מפעלות צדקה וחסד וקופת גמ"ח
חסד לאברהם

שע"י מוסדות סטריקוב בארה"ק
בגשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

קופת גמ"ח • עזר • עזר • קצחא • קצחא • קרן צדקה וחסד

בס"ד

דבריו חיים וקיימים

כולנו מקיימים את תקנתו של כ"ק אדמו"ר הזקן זי"ע
לימי השובבי"ם

לתת סך דמי הבשר של יום אחד בשבוע להכנסת כלה
וכתקנת אדמו"ר מוהרי"ד זי"ע הי"ד
"לא יפחות"

מארבעה פעמים ח"י לשבוע כמנין חס"ד"

השנה ימי השובבי"ם ת"ת

תורמים את סך דמי התיקון $72 \times 8 = 576$ ש"ח

למפעלי הצדקה והחסד "חסד לאברהם"

אשר עוזר ותומך במשפחות אנ"ש מדי חודש בחודשו,
לבד ממקרים דחופים המצטברים על שולחנו.

052.762.0204

ניתן להעביר לגבאים בבתי המדרש וכן דרך 'נדרים פלוס' – מוסדות סטריקוב
בארה"ק – מפעלי צדקה וחסד לאברהם.

ניתן לקבל קבלות להחזר מס לשנת 2023 עד יום ראשון פר' שמות בשעות הערב.